

436

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 31 marca 2010 r.

w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach indyków hodowlanych” na lata 2010—2012

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach indyków hodowlanych”, który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2010—2012.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 marca 2010 r. (poz. 436)

KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW *SALMONELLI*
W STADACH INDIKÓW HODOWLANYCH NA LATA 2010—2012**1. Zasady ogólne****1.1. Cel „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach indyków hodowlanych”**

Zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, państwa członkowskie Unii Europejskiej ustanawiają krajowe programy zwalczania w odniesieniu do każdej choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego wymienionych w załączniku I do tego rozporządzenia. Celem programu jest osiągnięcie celu wspólnotowego, który w odniesieniu do stad hodowlanych indyków został określony w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 584/2008 z dnia 20 czerwca 2008 r. wykonującym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania *Salmonelli enteritidis* i *Salmonelli typhimurium* u indyków (Dz. Urz. UE L 162 z 21.06.2008, str. 3), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 584/2008”.

Rozporządzenie nr 584/2008 wyznaczyło cel wspólnotowy ograniczenia występowania serotypów *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium. Cel wspólnotowy został określony dla wszystkich dorosłych stad hodowlanych indyków objętych zakresem rozporządzenia nr 2160/2003.

Cel wspólnotowy zostanie osiągnięty w odniesieniu do stad hodowlanych indyków w przypadku ograniczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej maksymalnej wartości procentowej dorosłych stad, w których uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego w odniesieniu do *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium do 1 % lub poniżej tej wartości. W przypadku Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie liczba dorosłych stad hodowlanych indyków wynosi poniżej 100, cel wspólnotowy wynosi nie więcej niż jedno dorosłe stado indyków hodowlanych zakażone w odniesieniu do celu wspólnotowego. Cel ten powinien zostać osiągnięty do dnia 31 grudnia 2012 r., a realizacja programu powinna rozpocząć się zgodnie z datą określoną w rozporządzeniu nr 2160/2003.

Cel określony w rozporządzeniu nr 584/2008 będzie realizowany przez obowiązkowe badania wszystkich stad indyków hodowlanych objętych zakresem rozporządzenia nr 2160/2003. W przypadku wykrycia w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii serotypu *Salmonelli* objętego programem, program przewiduje:

- 1) likwidację zakażonego stada,
- 2) zniszczenie zwłok indyków padłych lub zabitych,
- 3) zniszczenie jaj wylęgowych i piskląt z nich wylęgniętych,

- 4) zniszczenie lub zagospodarowanie pasz, ściółki i odchodów oraz zniszczenie innych przedmiotów, a także
  - 5) przeprowadzenie oczyszczania i odkażania
- w sposób określony w ust. 1.9.

Istotnym środkiem dla osiągnięcia ww. celu jest stosowanie przez hodowców zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej w stadach indyków hodowlanych.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w ust. 4 lit. a załącznika do decyzji Komisji 2008/341/WE z dnia 25 kwietnia 2008 r. ustanawiającej wspólnotowe kryteria dla krajowych programów zwalczania, kontroli i monitorowania niektórych chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych (Dz. Urz. UE L 115 z 29.04.2008, str. 44) przyjmuje się następujące coroczne cele pośrednie. W 2010 r., który jest pierwszym rokiem realizacji programu, przewiduje się nie więcej niż 5 stad hodowlanych indyków zakażonych *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium z około 70 stad przewidzianych do zbadania w ramach programu. W 2011 r. prognozuje się nie więcej niż 3 stada, natomiast w 2012 r. nie więcej niż 2 stada indyków hodowlanych zakażone *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium spośród stad przebadanych w ramach programu.

Główną korzyścią z realizacji programu dla hodowców stad indyków oraz podmiotów zajmujących się obrotem nimi będzie możliwość prowadzenia swobodnego handlu, a także eksportu indyków, jaj wylęgowych oraz piskląt do państw trzecich. Osiągnięcie celu wspólnotowego, czyli zmniejszenie liczby zakażonych stad hodowlanych indyków, ograniczy rozprzestrzenianie się pałeczek *Salmonelli* wśród drobiu tego gatunku.

Dodatkowo zgodnie z rozdziałem E załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003, świeże mięso drobiowe nie może być wprowadzone do obrotu w celu spożycia przez ludzi, jeżeli nie zostanie spełnione kryterium „*Salmonella*: nie stwierdzono obecności w 25 gramach”. Osiągnięcie celu, czyli ograniczenie liczby zakażonych stad indyków hodowlanych, doprowadzi do przerwania drogi pionowej przenoszenia zakażenia pałeczkami *Salmonelli*.

1.2. Określenie obszaru objętego programem zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach indyków hodowlanych

Program wprowadza się do realizacji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Program podlega obowiązkowemu stosowaniu przez podmioty utrzymujące stada indyków hodowlanych, z wyłączeniem podmiotów prowadzących wyłącznie produkcję, o której mowa w art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 2160/2003.

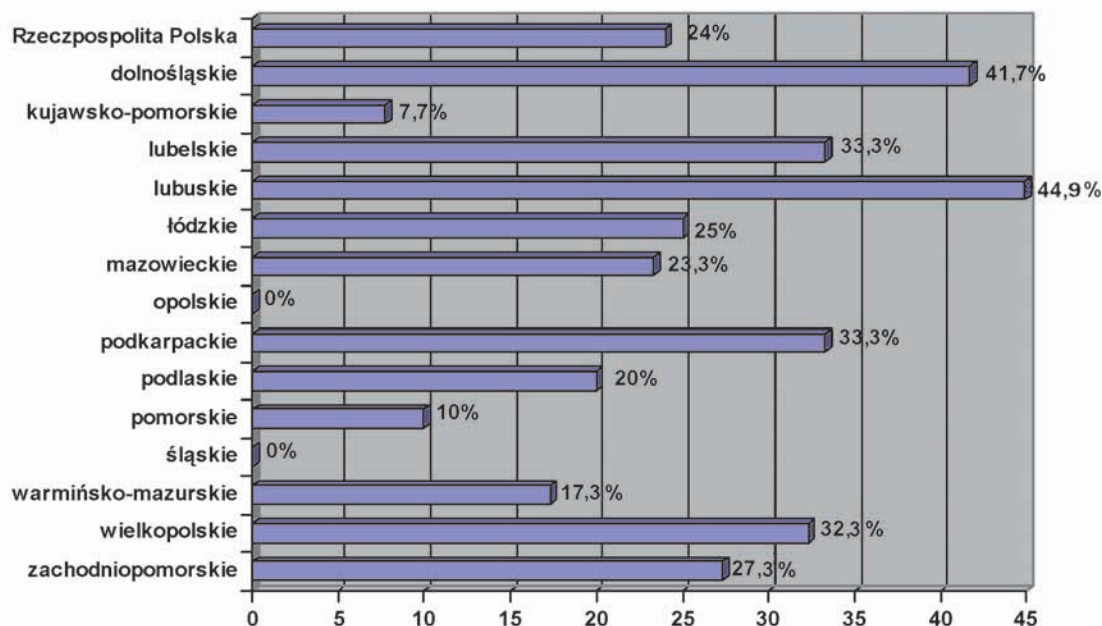
1.3. Występowanie serotypów *Salmonelli* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

W okresie od dnia 1 października 2006 r. do dnia 30 września 2007 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzono badania podstawowe w kierunku występowania pałeczek *Salmonelli* w stadach indyków, zgodnie z decyzją Komisji 2006/662/WE z dnia 29 września 2006 r. w sprawie wkładu finansowego Wspólnoty na rzecz badania podstawowego dotyczącego występowania bakterii salmonelli u indyków prowadzonego w państwach członkowskich (Dz. Urz. UE L 272 z 03.10.2006, str. 22). Próbkę do badania w kierunku pałeczek *Salmonelli* pobrano w 367 stadach indyków hodowlanych i rzeźnych utrzymywanych w 332 gospodarstwach, w tym w 19 stadach indyków hodowlanych w 4 województwach. 15 stad indyków hodowlanych zostało zbadanych w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie występuje największe zagęszczenie hodowli indyków w Rzeczypospolitej Polskiej. W każdym stadzie pobierano 5 próbek do badań. W sumie zbadano 1 835 próbek. Pałeczki *Salmonelli* stwierdzono w próbkach pochodzących z 88 spośród 367 badanych stad indyków, co stanowi 24 % zbadanych stad. Odsetek zakażonych stad indyków różnił się w poszczególnych województwach i wynosił od 0 % w województwach opolskim i śląskim do 44,9 % w województwie lubuskim. W odniesieniu do serotypów *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium zakażenie stwierdzono w 6,5 % wszystkich zbadanych stad.

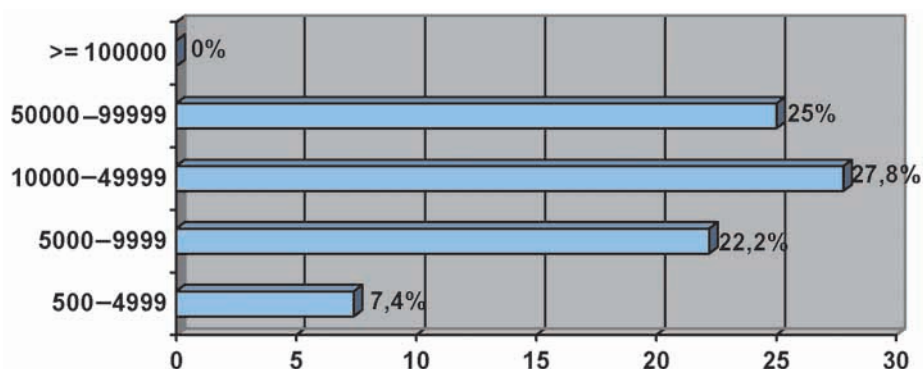
W 2008 r. z 77 stad indyków hodowlanych w kierunku pałeczek *Salmonelli* przebadano z inicjatywy hodowcy 70 stad, a przez powiatowego lekarza weterynarii 56 stad. W 6 stadach wykryto obecność serotypu *Salmonelli*. Najczęściej były to serotypy inne niż *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium, które cechuje zdolność do wywoływania zakażeń u wielu gatunków ptaków i ssaków, a także u człowieka.

Istotne różnice zanotowano w nasileniu występowania zakażeń pałeczkami *Salmonelli* w stadach indyków:

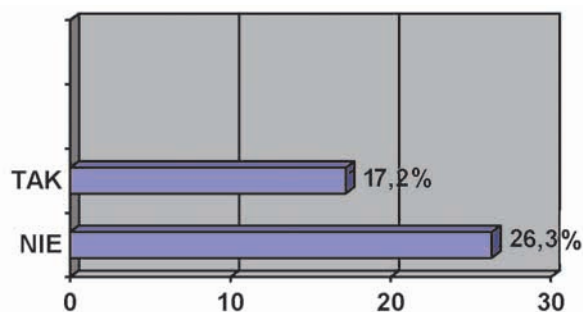
- 1) hodowlanych (0 % spośród 19 zbadanych stad indyków hodowlanych);
- 2) rzeźnych (24 % spośród 348 zbadanych stad indyków rzeźnych).

Tabela 1. Występowanie pałeczek *Salmonelli* w stadach indyków hodowlanych i rzeźnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Liczebność stada indyków hodowlanych i rzeźnych nie miała istotnego statystycznie wpływu na występowanie pałeczek *Salmonelli*. Najwyższy procent zakażeń zanotowano w stadach indyków hodowlanych i rzeźnych o liczebności 10 000–49 999 sztuk.

Tabela 2. Występowanie pałeczek *Salmonelli* w stadach indyków hodowlanych i rzeźnych w zależności od liczebności stada

Badania wykazały, że stosowanie w gospodarstwie zasady „całe pomieszczenie pełne/całe pomieszczenie puste” wpływało na ograniczenie występowania pałeczek *Salmonelli* w stadzie indyków hodowlanych i rzeźnych, jednak nie były to różnice istotne statystycznie.

Tabela 3. Odsetek stad indyków hodowlanych i rzeźnych zakażonych pałeczkami *Salmonelli* w zależności od stosowania w gospodarstwie zasady „całe pomieszczenie pełne/całe pomieszczenie puste”

Oznaczeniom serologicznym poddano 300 wyizolowanych szczepów pałeczek *Salmonelli*. Najczęściej występującymi serotypami były: *Salmonella* Saintpaul (36,3 % oznaczanych izolatów) oraz *Salmonella* Typhimurium (16,3 %). Serotypy *Salmonella* Enteritidis zostały wyizolowane w 7 % badanych próbek.

1.4. Struktura i organizacja organów Inspekcji Weterynaryjnej

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej. Organami Inspekcji Weterynaryjnej są:

- 1) Główny Lekarz Weterynarii;
- 2) wojewódzki lekarz weterynarii;
- 3) powiatowy lekarz weterynarii;
- 4) graniczny lekarz weterynarii.

Rysunek 1. Schemat organizacji Inspekcji Weterynaryjnej w Rzeczypospolitej Polskiej

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej badania laboratoryjne są wykonywane w szczególności przez:

- 1) zakłady higieny weterynaryjnej wchodzące w skład wojewódzkich inspektoratów weterynarii, które są regionalnymi laboratoriami weterynaryjnymi w rozumieniu przepisów Unii Europejskiej;
- 2) laboratoria weterynaryjne wchodzące w skład innych niż wymienione w pkt 1 jednostek organizacyjnych Inspekcji;
- 3) krajowe laboratoria referencyjne w rozumieniu przepisów Unii Europejskiej.

Dodatkowo, zgodnie z art. 23 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, w uzasadnionych przypadkach badania laboratoryjne mogą przeprowadzać zatwierdzone laboratoria inne niż ww. Aktualnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej istnieje 16 zakładów higieny weterynaryjnej oraz 16 oddziałów terenowych.

Zadania laboratoriów referencyjnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wykonują następujące jednostki organizacyjne:

- 1) Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach;
- 2) Krajowe Laboratorium Pasz należące do struktur organizacyjnych Instytutu Zootechniki - Państwowego Instytutu Badawczego w Balicach k. Krakowa;
- 3) Instytut Ochrony Roślin Laboratorium Zakładu Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin.

Nadzór nad działalnością Inspekcji Weterynaryjnej oraz laboratoriów referencyjnych sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który jest naczelnym organem administracji rządowej właściwym w dziedzinie weterynarii. Kompetencje ministra właściwego do spraw rolnictwa w tym zakresie wynikają z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.).

1.5. Zatwierdzone laboratoria, w których przeprowadza się badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach programu

Laboratoriami zatwierdzonymi, w których przeprowadza się badania laboratoryjne próbek pobranych w ramach programu, są:

- 1) Zakład Higieny Weterynaryjnej we Wrocławiu — dla województwa dolnośląskiego;

- 2) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Bydgoszczy i Oddział Terenowy Zakładu Higieny Weterynaryjnej w Toruniu — dla województwa kujawsko-pomorskiego;
- 3) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Lublinie — dla województwa lubelskiego;
- 4) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Gorzowie Wielkopolskim — dla województwa lubuskiego;
- 5) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Łodzi — dla województwa łódzkiego;
- 6) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Krakowie — dla województwa małopolskiego;
- 7) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Warszawie — dla województwa mazowieckiego;
- 8) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Opolu — dla województwa opolskiego;
- 9) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Białymstoku — dla województwa podlaskiego;
- 10) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Krośnie — dla województwa podkarpackiego;
- 11) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Gdańsku — dla województwa pomorskiego;
- 12) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Olsztynie — dla województwa warmińsko-mazurskiego;
- 13) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Katowicach — dla województwa śląskiego;
- 14) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Kielcach — dla województwa świętokrzyskiego;
- 15) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Poznaniu — dla województwa wielkopolskiego;
- 16) Zakład Higieny Weterynaryjnej w Szczecinie i Oddział Zakładu Higieny Weterynaryjnej w Koszalinie — dla województwa zachodniopomorskiego.

W przypadkach uzasadnionych ekonomicznie lub logistycznie próbki pobrane w ramach programu mogą być przesłane do zakładu higieny weterynaryjnej znajdującego się w innym województwie. W takiej sytuacji, w przypadku próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii, lekarz ten powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii o zamiarze przesłania próbek do zakładu higieny weterynaryjnej położonego w innym województwie. Wojewódzki lekarz weterynarii właściwy dla powiatu, na obszarze którego są pobierane próbki, powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie zakładu higieny weterynaryjnej o zamiarze przesłania próbek.

Próbki pobrane z inicjatywy hodowcy mogą zostać przesłane do laboratoriów innych niż ww., które:

- 1) są akredytowane w kierunku metody badawczej opisanej w zmianie do Polskiej Normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007;
- 2) regularnie uczestniczą w badaniach biegłości organizowanych przez Krajowe Laboratorium Referencyjne ds. salmonellozy (w zakresie chorób odzwierzęcych);
- 3) zostały zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii.

Laboratoria te, po otrzymaniu dodatniego wyniku badań próbek pobranych z inicjatywy hodowcy lub uzyskaniu efektu hamującego wzrost bakterii, niezwłocznie informują o tym fakcie właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratorium przeprowadza za każdym razem badania efektu hamującego wzrost bakterii. W przypadku wykrycia serotypu pałeczek *Salmonelli* innego niż objęty programem, określa się ten serotyp i podaje jego nazwę. Z wykonanych badań laboratoryjnych sporządza się sprawozdanie. W sprawozdaniu umieszcza się informacje o stadzie (numer lub oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa), rodzaju badanego materiału oraz wyniku badania każdej ze zbadanych próbek, zgodnie z jednym z poniższych opisów:

- 1) w próbce nr ..... nie wykryto pałeczek z rodzaju *Salmonelli*;
- 2) w próbce nr ..... wykryto 1 lub kilka z serotypów *Salmonelli* objętych programem ..... (podać nazwę wykrytego serotypu lub serotypów);
- 3) w próbce nr ..... nie wykryto serotypu *Salmonelli* objętego programem, natomiast stwierdzono obecność *Salmonella* ..... (podać nazwę, jeżeli określono serotyp);
- 4) w próbce nr ..... nie wykryto pałeczek *Salmonelli*, natomiast wykryto efekt hamujący wzrost bakterii.

Zakład higieny weterynaryjnej przesyła sprawozdanie z przeprowadzonych badań laboratoryjnych do hodowcy, właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii, a w przypadku dodatnich wyników tych badań — również do właściwego miejscowo wojewódzkiego lekarza weterynarii.

Zakład higieny weterynaryjnej przechowuje wszystkie izolaty *Salmonelli* pozyskane w ramach programu przez okres co najmniej dwóch lat. Dodatkowo spośród izolatów *Salmonelli* laboratorium przesyła do Krajowego Laboratorium Referencyjnego ds. salmonellozy, wraz z odpowiednią informacją, jeden szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp *Salmonelli* lub — w przypadku gdy nie została wykonana pełna identyfikacja serotypu — typ serologiczny w celu wykonania badań potwierdzających.

Krajowym Laboratorium Referencyjnym ds. salmonellozy (w zakresie chorób odzwierzęcych), zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 czerwca 2008 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. Nr 118, poz. 757), jest Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego — Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

1.6. Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonelli* w stadach indyków hodowlanych

Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonelli* w stadach indyków hodowlanych są określone w ust. 3.2—3.4 załącznika do rozporządzenia nr 584/2008.

Do wykrywania serotypów *Salmonelli* objętych programem jest stosowana metoda zalecana przez Wspólnotowe Laboratorium Referencyjne w Bilthoven w Holandii. Metoda ta została opisana w zmianie do Polskiej Normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007 Mikrobiologia żywności i pasz — Horyzontalna metoda wykrywania *Salmonella* spp., w której do selektywnego namnażania *Salmonella* spp. stosuje się półpłynną pożywkę MSRV.

Serotypowaniu podlega przynajmniej jeden izolat z każdej dodatkowej próbki, zgodnie ze schematem Kaufmanna-White'a.

1.7. Kontrole urzędowe przeprowadzane w stadach indyków hodowlanych oraz kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla tych stad

Etapy produkcji, na których pobieranie próbek w stadach indyków hodowlanych jest obowiązkowe, zostały określone w ust. 1 lit. b załącznika do rozporządzenia nr 584/2008.

Próbki są pobierane w sposób określony w ust. 2.2.2 załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach hodowlanych gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 (Dz. Urz. UE L 170 z 01.07.2005, str. 12, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1003/2005”.

Pobieranie próbek od piskląt jednodniowych w stadzie indyków hodowlanych przeprowadza się zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) próbki wyściółki wraz z mekonium z 10 pojemników transportowych z każdej dostawy (po 25 g z pojemnika) lub
- 2) wymazy powierzchniowe z dna 10 pojemników (w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą) — w przypadku pojemników bez wyściółki, lub
- 3) pisklęta padłe (w tym również podczas transportu), nie więcej niż 20 szt. — w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą.

Pobieranie próbek w stadzie indyków hodowlanych czterotygodniowych oraz na 2 tygodnie przed rozpoczęciem składania jaj lub przed przeniesieniem do jednostki produkcyjnej następuje w sposób określony w ust. 2.2.2.1 załącznika do rozporządzenia nr 1003/2005.

Pobieranie próbek w stadach indyków hodowlanych w okresie nieśności odbywa się co trzy tygodnie w gospodarstwie, w sposób określony w ust. 2.2.2 załącznika do rozporządzenia nr 1003/2005.

Ostatnie pobranie próbek w stadach indyków hodowlanych odbywa się w okresie 3 tygodni przed przemieszczeniem indyków do rzeźni. Zgodnie z rozdziałem B załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003 wyniki badań laboratoryjnych prób muszą być znane przed przemieszczeniem indyków do rzeźni. W tym przypadku wyniki badania laboratoryjnego zachowują ważność przez 6 tygodni od dnia pobrania próbek.

Pobieranie próbek na wskazanych wyżej etapach produkcji następuje z inicjatywy hodowcy, który ponosi koszty ich pobrania, transportu oraz badania laboratoryjnego.

Przesyłanie próbek pobranych w stadach indyków hodowlanych do laboratoriów wymienionych w ust. 1.5 odbywa się w sposób określony w ust. 3.1 załącznika do rozporządzenia nr 584/2008.

W piśmie przewodnim dołączonym do próbek kierowanych do badania laboratoryjnego hodowca umieszcza informacje dotyczące rodzaju zastosowanej szczepionki w stadzie indyków hodowlanych oraz terminach jej podania, jak również zastosowania wszelkich środków przeciwbakteryjnych, które mogą wpłynąć na wynik badania laboratoryjnego.

Hodowca jest obowiązany prowadzić dokumentację związaną z pobieraniem próbek do badań laboratoryjnych, zawierającą co najmniej następujące informacje: rodzaj próbek, datę i godzinę ich pobrania, dane osobowe osoby pobierającej próbki, datę i godzinę wysłania próbek do laboratorium, a także nazwę i adres laboratorium oraz informacje dotyczące wyników badań laboratoryjnych prób pobranych w ramach programu oraz stad, w tym wiek i liczbę indyków.

Właściwy miejscowo powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy hodowcy oraz kontroluje dokumentację prowadzoną przez hodowcę w trakcie urzędowych kontroli gospodarstw oraz w każdym przypadku gdy uzna, że zachodzi taka konieczność.

Wykrycie serotypów pałeczek *Salmonelli* objętych programem lub stwierdzenie efektu hamującego wzrost bakterii w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy albo przez powiatowego lekarza weterynarii powinno być bezzwłocznie zgłaszane właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii przez laboratorium, o którym mowa w ust. 1.5, przeprowadzające badanie laboratoryjne próbek.

W przypadku stwierdzenia w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy serotypów *Salmonelli* objętych programem lub efektu hamującego wzrost bakterii, powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki w gospodarstwie. Opłaty związane z badaniem laboratoryjnym próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w przypadku stwierdzenia efektu hamującego wzrost bakterii ponosi hodowca. Do opłat tych dolicza się koszty dojazdu związanego z pobraniem próbek oraz użytych wyrobów medycznych. Wysokość opłat określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. Nr 178, poz. 1837, z późn. zm.).

Częstotliwość pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii została określona w ust. 1 lit. b pkt 3 tiret pierwsze załącznika do rozporządzenia nr 584/2008.

Zgodnie z ust. 1 załącznika do rozporządzenia nr 584/2008 pobranie próbek przez powiatowego lekarza weterynarii może zastąpić jedno pobranie próbek przeprowadzone z inicjatywy hodowcy.

Kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla stad indyków hodowlanych w zakresie wykrywania serotypów *Salmonelli* objętych programem zostały przewidziane w Krajowym planie kontroli urzędowej pasz, przygotowanym i wdrożonym zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045, z późn. zm.) oraz art. 42 rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regulami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. WE L 165 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200).

1.8. Kontrole urzędowe na innych etapach łańcucha pokarmowego

Zgodnie z art. 52 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzi się monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych. Obowiązkiem monitorowania są objęte między innymi salmonelloza i jej czynniki chorobotwórcze.

Obowiązek monitorowania obejmuje zbieranie, przechowywanie, analizowanie i rozpowszechnianie danych dotyczących salmonellozy i jej czynników chorobotwórczych na wszystkich etapach produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego.

Ogólne zasady przeprowadzania kontroli urzędowych są określone w rozporządzeniu (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regulami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt.

1.9. Środki podejmowane w związku z wykryciem serotypu *Salmonelli* objętego programem w stadzie indyków hodowlanych lub w produktach pochodzących od tych indyków

1.9.1. Zgodnie z ust. 4.2 załącznika do rozporządzenia nr 584/2008 na potrzeby sprawozdawczości mającej na celu weryfikację celu wspólnotowego przyjmuje się następującą definicję stada zakażonego: dorosłe stado hodowlane indyków, w którym w wyniku pobrania próbek w ramach programu wykryto w jednej lub więcej próbek *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium (innych niż szczepy szczepionkowe) albo został wykryty efekt hamujący wzrost bakterii.

1.9.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych w kierunku serotypu *Salmonelli* objętego programem lub wykrycia efektu hamującego wzrost bakterii próbek pobranych w stadzie indyków hodowlanych z inicjatywy hodowcy stosuje się art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Hodowca jest obowiązany do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii;
- 2) pozostawienia indyków w miejscu ich stałego przebywania i niewprowadzania tam innego drobiu;
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do obiektów budowlanych lub miejsc, w których znajdują się indyki podejrzane o zakażenie pałeczkami *Salmonelli* objętymi programem lub zwłoki tych indyków;
- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania mięsa, jaj wylęgowych, zwłok indyków oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu ich utrzymywania oraz wywożenia i wynoszenia paszy, odchodów i ściółki;
- 5) udostępnienia organom Inspekcji Weterynaryjnej indyków do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy w wykonywaniu tych badań i zabiegów;
- 6) udzielania powiatowemu lekarzowi weterynarii wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia *Salmonelli* lub zakażenia pałeczkami *Salmonelli* objętymi programem, źródeł *Salmonelli* lub źródeł zakażenia, lub dla zapobiegania szerzeniu się tej choroby lub zakażenia.

1.9.3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1.9.2, powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne zgodnie z art. 42 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) pobiera próbki do badań laboratoryjnych we wszystkich stadach w gospodarstwie w sposób określony w ust. 2.2.2 załącznika do rozporządzenia nr 1003/2005;
- 3) przeprowadza, w celu ustalenia źródła zakażenia stada pałeczkami *Salmonelli*, badania laboratoryjne:
  - a) paszy,
  - b) wody z ujęć własnych gospodarstwa;
- 4) nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:
  - a) oddzielne utrzymywanie indyków znajdujących się w gospodarstwie w poszczególnych obiektach budowlanych lub w innych miejscach, w których są one utrzymywane,
  - b) zastosowanie produktów biobójczych w celu odkażania jaj wylęgowych bezpośrednio po ich zbiorze,
  - c) zastosowanie produktów biobójczych przed wejściami do obiektów budowlanych i wyjściami z nich, jak również wjazdami na teren i wyjazdami z terenu gospodarstwa,
  - d) wylęganie jaj już inkubowanych w zakładzie wylęgowym w oddzielnych aparatach lęgowych, w oparach formaliny lub innego środka odkażającego, aktywnego w stosunku do pałeczek *Salmonelli*, dopuszczonego do bieżącego odkażania w czasie lęgu;
- 5) zakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:
  - a) wywożenia jaj wylęgowych z gospodarstwa z wyłączeniem wywozu bezpośrednio do zakładu wytwarzającego lub przetwarzającego produkty jajeczne w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego,
  - b) stosowania produktów biobójczych, produktów leczniczych weterynaryjnych i środków utrudniających izolację pałeczek *Salmonelli* w stadzie przed pobraniem próbek,
  - c) przemieszczania indyków z gospodarstwa i do gospodarstwa oraz ze stada i do stada w obrębie gospodarstwa, chyba że indyki, na wniosek hodowcy, zostaną przemieszczone do rzeźni; w przypadku przemieszczania indyków w celu poddania ubojowi w rzeźni w świadectwie zdrowia umieszcza się informacje o pochodzeniu ze stada, w którym uzyskano dodatni wynik w kierunku *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium badania laboratoryjnego próbek pobranych z inicjatywy hodowcy, lub w próbkach tych wykryto efekt hamujący wzrost bakterii; badanie przedubojowe, postępowanie w trakcie uboju, badanie poubojowe oraz sposób postępowania z mięsem pochodzącym z tych indyków, u których w badaniach przeprowadzonych przez powiatowego lekarza weterynarii stwierdzono występowanie *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium, lub inny serotyp *Salmonelli* niż objęty programem, regulują przepisy rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 854/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych,

- d) wywożenia z gospodarstwa, bez jego zgody, mięsa, zwłok indyków, paszy, odchodów pochodzących od tych indyków oraz ściółki i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania indyków.

Środki, o których mowa w ust. 1.9.3, są stosowane do czasu potwierdzenia lub wykluczenia przez powiatowego lekarza weterynarii wystąpienia w stadzie hodowlanym indyków zakażenia pałeczkami *Salmonelli* objętymi programem.

1.9.4. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii w stadzie indyków hodowlanych w kierunku serotypów pałeczek *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium (innych niż szczepy szczepionkowe) lub w przypadku wykrycia w próbkach pobranych przez powiatowego lekarza weterynarii efektu hamującego wzrost bakterii, powiatowy lekarz weterynarii nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej:

- 1) niezwłoczny ubój lub zabicie wszystkich sztuk indyków hodowlanych w stadzie, z tym że indyki wykazujące kliniczne objawy choroby zawsze podlegają zabiciu;
- 2) zniszczenie, zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 273 z 10.10.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 37, str. 92), zwłok wszystkich padłych i zabitych indyków;
- 3) zniszczenie jaj wylęgowych i piskląt z nich wylęgniętych;
- 4) zniszczenie pasz lub ich zagospodarowanie przy zastosowaniu środków kontroli gwarantujących pełną inaktywację pałeczek *Salmonelli* — w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego próbek paszy w kierunku pałeczek *Salmonelli*;
- 5) zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki, odchodów i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania indyków, które mogły ulec skażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami *Salmonelli*, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi;
- 6) przeprowadzenie pod jego nadzorem dokładnego oczyszczania i odkażania obiektów budowlanych, w których były utrzymywane indyki ze stada zakażonego, ich otoczenia, pojazdów używanych do jego transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec zakażeniu, po wykonaniu czynności, o których mowa w pkt 1–5;
- 7) podjęcie innych działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych w gospodarstwie.

Przy przemieszczaniu zakażonych indyków do rzeźni w świadectwie zdrowia umieszcza się informacje o pochodzeniu indyków ze stada zakażonego pałeczkami *Salmonelli* objętymi programem.

Wzór świadectwa zdrowia jest określony w załączniku I w sekcji IV w rozdz. X w części A rozporządzenia (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi.

Badanie przedubojowe, postępowanie w trakcie uboju, badanie poubojowe oraz sposób postępowania z mięsem pozyskanym z tych indyków, u których w badaniach przeprowadzonych przez powiatowego lekarza weterynarii stwierdzono *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium, lub serotyp *Salmonelli* inny niż objęty programem, są określone w rozporządzeniu (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi oraz rozporządzeniu Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1).

W gospodarstwie zaleca się podjęcie działań mających na celu poprawę:

- 1) warunków zoohigienicznych, w szczególności przez zapewnienie odpowiedniej temperatury, wilgotności, wymiany powietrza, odpowiedniego żywienia, prawidłowej obsady obiektu budowlanego, oraz
- 2) bezpieczeństwa epizootycznego, w szczególności przez ogrodzenie tego gospodarstwa, aktualizację planu jego zabezpieczenia przed gryzoniami, zakaz wstępu do obiektów budowlanych osób postronnych, zabezpieczenie paszy przed dostępem gryzoni i dzikich ptaków, wyłożenie mat dezynfekcyjnych, zaopatrzenie osób pracujących w gospodarstwie w odzież ochronną.

Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w celu sprawdzenia skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania przed ponownym umieszczeniem indyków w obiekcie budowlanym. Ponownego umieszczenia indyków w obiekcie budowlanym dokonuje się tylko po uzyskaniu ujemnych wyników badań laboratoryjnych pobranych próbek. Próbki do badań stanowią:

- 1) 4 wymazy powierzchniowe pobrane z podłoża, w szczególności z miejsc popękanych, zagłębień lub połączeń konstrukcyjnych — w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą lub
- 2) 4 wymazy powierzchniowe pobrane z naroży badanego pomieszczenia na wysokości od poziomu podłogi do 1 m — w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą oraz
- 3) 3 wymazy powierzchniowe z urządzenia służącego do karmienia, przy czym każdy wymaz pobiera się z 5 metrów taśmy lub rynienki paszowej lub 6 wybranych losowo karmideł — w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą lub
- 4) 2 wymazy powierzchniowe pobrane z systemu wentylacyjnego, przy czym każdy wymaz może być użyty do 3 wlotów lub wylotów tego systemu — w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą oraz
- 5) 2 wymazy powierzchniowe pobrane z magazynu jaj, w tym z powierzchni sortownic i stołów lub z końcowych 5 metrów systemu przeznaczonego do zbierania zniesionych jaj (taśmy) — w laboratorium łączone w 1 próbkę zbiorczą.

Osoby pracujące w gospodarstwie powinny poddać się badaniu na nosicielstwo pałeczek *Salmonelli*.

Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia właściwego miejscowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o osobach, które miały kontakt z indykami zakażonymi pałeczkami *Salmonelli*.

1.9.5. Powiatowy lekarz weterynarii w przypadku gospodarstw, w których znajdują się dwa lub większa liczba stad indyków hodowlanych, może zastosować środki, o których mowa w ust. 1.9.4, również w odniesieniu do tych stad indyków hodowlanych w gospodarstwie, które nie są utrzymywane w obiektach budowlanych:

- 1) zapewniających całkowite odizolowanie od pomieszczeń, w których znajdują się indyki zakażone pałeczkami *Salmonelli* objętymi programem;
- 2) w których czynności związane z utrzymywaniem indyków, w tym ich karmienie, odbywają się w sposób uniemożliwiający występowanie pałeczek *Salmonelli*.

1.9.6. Środki, o których mowa w ust. 1.9.1—1.9.5, są stosowane bez naruszenia środków wskazanych w lit. E załącznika II do rozporządzenia nr 2160/2003.

1.9.7. Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje oraz prowadzenia szczepień są określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 02.08.2006, str. 3).

1.10. Akty prawne stanowiące podstawę realizacji programu

- 1) ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej;
- 2) ustawa z dnia 6 września 2001 r. — Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. Nr 165, poz. 1590, z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej;
- 5) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 6) ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127, z późn. zm.);
- 7) ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach;
- 8) ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570, z późn. zm.);
- 9) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt i dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej (Dz. U. Nr 100, poz. 1022);
- 10) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. Nr 219, poz. 2225 i Nr 281, poz. 2792);

- 11) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 kwietnia 2006 r. w sprawie współdziałania między organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zwalczania chorób zakaźnych (Dz. U. Nr 73, poz. 516);
- 12) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz jednostek samorządu terytorialnego przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych (Dz. U. Nr 83, poz. 575);
- 13) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 2, poz. 15);
- 14) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. z 2007 r. Nr 5, poz. 38);
- 15) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 maja 2007 r. w sprawie wykazu laboratoriów upoważnionych do prowadzenia badań pasz oraz pasz leczniczych w ramach urzędowej kontroli (Dz. U. Nr 98, poz. 653, z późn. zm.);
- 16) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 czerwca 2008 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań;
- 17) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 października 2008 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. Nr 193, poz. 1193);
- 18) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji (Dz. U. Nr 200, poz. 1236);
- 19) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie rzeczoznawców wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii do przeprowadzenia szacowania (Dz. U. Nr 142, poz. 1161).

1.11. Pomoc finansowa udzielana przedsiębiorstwom paszowym i żywnościowym

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej koszty działalności i wykonywania zadań Inspekcji są pokrywane z budżetu państwa. Do zadań Inspekcji Weterynaryjnej zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy należy zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych.

Zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt za indyki zabite lub poddane ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za indyki padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy przysługuje odszkodowanie z budżetu państwa. Odszkodowanie przysługuje w wysokości wartości rynkowej drobiu. W przypadku gdy indyki są kierowane do uboju, odszkodowanie pomniejsza się o kwoty uzyskane ze sprzedaży mięsa i ubocznych produktów zwierzęcych pozyskanych z tych indyków.

Odszkodowanie ze środków budżetu państwa przysługuje również za zniszczone z nakazu organu Inspekcji Weterynaryjnej produkty pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego, pasze oraz sprzęt, które nie mogą być poddane odkażeniu. Wartość odszkodowania określa się na podstawie średniej z trzech kwot oszacowania przyjętych przez powiatowego lekarza weterynarii oraz dwóch rzeczoznawców wyznaczonych przez tego lekarza z prowadzonej przez niego listy rzeczoznawców. Szczegółowy sposób powoływania i odwoływania rzeczoznawców oraz szacowania zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie rzeczoznawców wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii do przeprowadzenia szacowania.

Odszkodowanie nie przysługuje podmiotom prowadzącym działalność w zakresie zarobkowego przewozu zwierząt lub przewozu zwierząt wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej, organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt, obrotu zwierzętami, pośrednictwa w tym obrocie, skupu zwierząt, obrotu paszami, uboju zwierząt rzeźnych lub produkcji mięsa oraz zbierania, transportowania, przechowywania, operowania, przetwarzania oraz wykorzystywania lub usuwania ubocznych produktów zwierzęcych. Podmioty te we własnym zakresie ponoszą ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej związanej ze zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego.

O przyznaniu lub odmowie przyznania odszkodowania rozstrzyga powiatowy lekarz weterynarii w drodze decyzji administracyjnej. Decyzja administracyjna przyznająca odszkodowanie jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie do wojewódzkiego lekarza weterynarii. Strona niezadowolona z wysokości odszkodowania może jednak, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji administracyjnej, wnieść powództwo do sądu rejonowego.

2. Wymagania dotyczące przedsiębiorstw paszowych i żywnościowych objętych programem

2.1. Struktura hodowli indyków hodowlanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz produktów pozyskanych od tych indyków

Według danych Inspekcji Weterynaryjnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2008 r. znajdowało się 20 gospodarstw, w których utrzymywano 48 stad indyków hodowlanych liczących więcej niż 250 sztuk.

Zgodnie ze sprawozdaniem z urzędowego badania zwierząt rzeźnych, mięsa, drobiu, dziczyzny, królików i zwierząt akwakultury za 2007 r. (RRW-6), badaniu poubojowemu poddanych zostało 25 234 543 indyki.

Tabela 4. Dane dotyczące gospodarstw znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w których były utrzymywane stada indyków hodowlanych liczące nie mniej niż 250 sztuk w 2008 r.

Lp.	Województwo	Liczba gospodarstw utrzymujących więcej niż 250 indyków hodowlanych	Liczba stad indyków hodowlanych	Średnia liczebność stad indyków hodowlanych
1	Dolnośląskie	-	-	-
2	Kujawsko-pomorskie	-	-	-
3	Lubelskie	-	-	-
4	Lubuskie	1	1	5000
5	Łódzkie	-	-	-
6	Małopolskie	-	-	-
7	Mazowieckie	1	1	9000
8	Opolskie	3	8	2327
9	Podkarpackie	-	-	-
10	Podlaskie	-	-	-
11	Pomorskie	-	-	-
12	Śląskie	1	5	1564
13	Świętokrzyskie	-	-	-
14	Warmińsko-mazurskie	14	33	1446
15	Wielkopolskie	-	-	-
16	Zachodniopomorskie	-	-	-

2.2. Struktura produkcji pasz

Produkcja pasz w Rzeczypospolitej Polskiej w 2006 r. wyniosła 5,65 mln ton ogółem, co w porównaniu do 2005 r. stanowi wzrost o 7 %. Produkcja pasz dla drobiu w 2006 r. wyniosła 3,7 mln ton, co stanowi około 65,5 % ogólnej produkcji pasz w Rzeczypospolitej Polskiej. Produkcja pasz w Rzeczypospolitej Polskiej w 2008 r. wyniosła 7,40 mln ton ogółem, co w porównaniu do 2007 r. stanowi spadek o 130 tys. ton. Produkcja pasz dla drobiu w 2008 r. wyniosła 4,38 mln ton, co stanowi około 60 % ogólnej produkcji pasz w Rzeczypospolitej Polskiej. O popycie na pasze decyduje przede wszystkim sytuacja na rynku drobiu. Produkcja pasz w Rzeczypospolitej Polskiej według prognozy na 2009 r. miała wynieść 7,70 mln ton. Ze względu na krótki cykl produkcyjny w hodowli drobiu trudno jest przewidzieć szacowaną produkcję pasz dla tego gatunku zwierząt, jednak od kilku lat notuje się stały wzrost produkcji w tym segmencie, który wynika ze wzrostu konsumpcji mięsa drobiowego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Tabela 5. Najwięksi krajowi producenci pasz

Producent	Szacowana roczna produkcja w tys. ton
Provimi-Rolimpex S.A., Warszawa	1100
De Heus Koudijs Hima, Łęczyca	600
Cargill Polska, Warszawa	400
Golpasz, Golub-Dobrzyń	250
Wytwórnia Pasz Wipasz Sp. z o.o., Wadąg	300
Dossche, Kalisz	150
Spomis, Gołańcz	100-150
Tasomix, Nowe Skalmierzyce	100-150
Neorol, Jarocin	100-150
Piast, Lewkowiec	100-150
Agrocentrum, Kolno	200
Contipasz, Grodków	100-150

Tabela 6. Struktura produkcji mieszanek paszowych (w 2006 r.)

Przemysłowe mieszanki paszowe	%
Wysokobiałkowe dla bydła	1,5
Wysokobiałkowe dla drobiu	6,8
Wysokobiałkowe dla trzody	1,7
Średniobiałkowe dla bydła i owiec	6,5
Średniobiałkowe dla drobiu	71,0
Średniobiałkowe dla trzody	12,5
Ogółem	100

Tabela 7. Udział producentów w rynku pasz

Producenci	%
Provimi-Rolimpex	30
De Heus Koudijs Hima	13
Cargill Polska	8
Wytwórnia pasz Wipasz	6
Golpasz	5
Dossche	3
Pozostali	35
Ogółem	100%

2.3. Instrukcje dotyczące dobrych praktyk gospodarowania lub inne wytyczne obowiązujące w zakresie higieny w gospodarstwach rolnych

Aktualnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obowiązują przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 września 2003 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 167, poz. 1629, z późn. zm.), które określają zasady dobrostanu zwierząt.

Kwestie dotyczące wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, w tym także drobiu, regulują przepisy wydane na podstawie art. 12 ust. 7 i 8 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn. zm.).

Dodatkowo są stosowane wytyczne opracowane przez Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich Oddział w Poznaniu w zakresie dostosowania gospodarstw do standardów Unii Europejskiej — produkcja drobiu i jaj. Stosowanie wytycznych nie jest obowiązkowe.

Ponadto zaleca się stosowanie następujących środków bioasekuracji:

- 1) ogrodzenie gospodarstwa uniemożliwiające wstęp osobom postronnym oraz zwierzętom;
- 2) zasady „całe pomieszczenie pełne/całe pomieszczenie puste”;
- 3) warunków utrzymania indyków zapewniających w szczególności odpowiednią dla tego gatunku temperaturę, wilgotność, wymianę powietrza i dostęp światła;
- 4) prawidłowej obsady obiektu budowlanego, w którym są utrzymywane indyki;
- 5) utrzymywanie w obiekcie budowlanym indyków w takim samym wieku;
- 6) zapewnienie indykom w każdym obiekcie budowlanym w szczególności odrębnej obsługi i żywienia;
- 7) zabezpieczenie paszy przed dostępem gryzoni i dzikich ptaków;
- 8) żywienie paszą odpowiedniej jakości;
- 9) wyłożenie mat dezynfekcyjnych przed wjazdem na teren gospodarstwa oraz przed wejściami do poszczególnych obiektów budowlanych, w których są utrzymywane indyki;
- 10) zapewnienie oddzielnej odzieży ochronnej osobom pracującym w każdym obiekcie budowlanym, w którym są utrzymywane indyki;
- 11) prowadzenie dokumentacji dotyczącej osób postronnych wchodzących na teren gospodarstwa;
- 12) odkażanie kół pojazdów wjeżdżających na teren gospodarstwa;
- 13) regularne aktualizowanie planu zabezpieczenia gospodarstwa przed gryzoniami;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej częstotliwości prowadzenia odkażania, dezynsekcji i deratyzacji.

Osoby pracujące w gospodarstwie powinny posiadać aktualne badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonelli*.

2.4. Nadzór weterynaryjny nad gospodarstwami

W zakresie środków profilaktyki weterynaryjnej podejmowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podstawowe znaczenie ma ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Ustawa ustanawia nadzór organów administracji publicznej nad prowadzeniem działalności związanej z drobiem, określa warunki zapewniające odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego dla prowadzenia takiej działalności oraz określa katalog środków nadzoru. Katalog ten obejmuje kompetencje organów administracji weterynaryjnej do wydawania aktów administracyjnych (decyzji administracyjnych) oraz prowadzenia działań faktycznych o charakterze materialno-technicznym.

Rozpoczęcie działalności nadzorowanej w zakresie przewozu drobiu i obrotu nim, prowadzenia stacji kwarantanny albo zakładu drobiu jest objęte obowiązkiem rejestracji u powiatowego lekarza weterynarii. Dodatkowo podmiot podejmujący wyżej wymienioną działalność jest obowiązany uzyskać decyzję powiatowego lekarza weterynarii w sprawie stwierdzenia spełnienia wymagań weterynaryjnych. Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu wniosku zainteresowanego podmiotu wszczyna w tym względzie postępowanie administracyjne. Wniosek taki powinien być złożony co najmniej na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności.

Powiatowy lekarz weterynarii, wydając decyzję administracyjną o spełnieniu wymagań weterynaryjnych, nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny na całość prowadzonej działalności albo na poszczególne obiekty budowlane, albo miejsca, w których ta działalność ma być prowadzona, albo osobom wykonującym określone czynności.

Działalność polegająca na organizowaniu targów, wystaw, pokazów drobiu oraz utrzymywaniu drobiu w celu umieszczenia go lub pochodzących od niego produktów na rynku nie wymaga uzyskania decyzji administracyjnej powiatowego lekarza weterynarii o spełnieniu warunków weterynaryjnych. Do prowadzenia ww. działalności wymagane jest jedynie zgłoszenie ich rozpoczęcia, które powinno spełniać identyczne wymagania, jak w przypadku wniosku składanego przed rozpoczęciem działalności podlegającej zatwierdzeniu.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną zobowiązane zostały także do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana, w formie pisemnej, w terminie 7 dni od dnia zaistnienia zdarzenia. Dodatkowo podmioty prowadzące działalność nadzorowaną w zakresie zarobkowego przewozu zwierząt lub przewozu zwierząt wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej, organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt, obrotu zwierzętami, pośrednictwa w tym obrocie lub skupu zwierząt, są obowiązane zawiadomić właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii o każdym załadunku i wyładunku drobiu co najmniej na 24 godziny przed planowanym terminem dokonania tych czynności oraz o czasie i miejscu organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów — co najmniej na 30 dni przed planowanym terminem ich zorganizowania.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej są obowiązane do spełnienia wymagań lokalizacyjnych, zdrowotnych, higienicznych, jak również technicznych, technologicznych, organizacyjnych i sanitarnych. Wymagania te w sposób szczegółowy określają akty wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad działalnością związaną z drobiem pracownikom Inspekcji Weterynaryjnej, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania określonych czynności w imieniu tej Inspekcji, przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty nadzorowane wymagań weterynaryjnych. Organ przeprowadzający kontrole, oprócz prawa wstępu na teren, na którym podmioty prowadzą działalność nadzorowaną, zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej ma prawo do nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym żądania okazywania i udostępniania dokumentów lub informacji zawartych na elektronicznym nośniku danych.

Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnianiu wymagań weterynaryjnych przez podmioty nadzorowane, organy Inspekcji Weterynaryjnej mają prawo do doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu nakazanego. Inspekcja Weterynaryjna działa w tym zakresie, łącząc realizację funkcji kontrolnych z zadaniami i kompetencjami właściwymi dla innych organów administracji publicznej, a w szczególności z uprawnieniami władczymi dającymi możliwość wydawania decyzji administracyjnych, w tym różnego rodzaju nakazów i zakazów.

W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej są naruszone wymagania weterynaryjne, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, może wydać jedną z następujących decyzji administracyjnych:

- 1) nakazującą usunięcie uchybień w określonym terminie;
- 2) nakazującą wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;
- 3) zakazującą umieszczania na rynku zwierząt lub handlu zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującą produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

Wybór decyzji pozostawiono uznaniu powiatowego lekarza weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia, organ Inspekcji musi mieć na względzie wynikające z naruszenia prawa zagrożenie dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt.

W przypadku niezastosowania się przez podmiot do nakazów lub zakazów wynikających z decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 9 ust. 1 ww. ustawy, wydaje decyzję administracyjną zakazującą prowadzenia dalszej działalności przez podmiot i skreśla go z rejestru. Przepisu tego nie stosuje się do podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania drobiu (art. 9 ust. 3 ww. ustawy), z wyjątkiem zakładów drobiu. Oznacza to, że niezastosowanie się przez podmiot do pierwszego rozstrzygnięcia powiatowego lekarza weterynarii skutkuje wydaniem w sprawie kolejnej, bardziej restrykcyjnej decyzji administracyjnej. Rozwiązanie takie powinno być zastosowane niezależnie od możliwości wdrożenia przymusowej egzekucji nakazów lub zakazów wynikających z decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, przeprowadzonej na podstawie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

2.5. Wpis gospodarstw do rejestru

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w ust. 2.4.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

2.6. Prowadzenie dokumentacji w gospodarstwach

Zgodnie z rozdziałem 1 część I lit. B ust. 7 i 8 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych, w zakładzie hodowli zarodowej, zakładzie reprodukcyjnym oraz zakładzie odchowu drobiu prowadzi się dokumentację dla każdego stada. Dokumentację przechowuje się co najmniej przez 2 lata od dnia rozdysponowania stada.

Zgodnie z rozdziałem 1 część II ust. 21 i 22 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych, w zakładzie wylęgu drobiu prowadzi się kartę wylęgu drobiu zawierającą informacje dotyczące każdej partii jaj wylęgowych umieszczonych w komorze lęgowej, w tym:

- 1) firmę lub nazwę producenta jaj wylęgowych, jego siedzibę i adres oraz oznaczenie formy prawnej prowadzonej działalności, a w przypadku osoby fizycznej — jej imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres;
- 2) datę dostarczenia jaj do zakładu wylęgu drobiu;
- 3) liczbę jaj wylęgowych dostarczonych do zakładu wylęgu drobiu;
- 4) datę umieszczenia jaj w komorze lęgowej;
- 5) liczbę jaj wylęgowych umieszczonych w komorze lęgowej;
- 6) liczbę jaj przemieszczonych z komory lęgowej do komory klujnikowej;
- 7) liczbę wylężonych piskląt;
- 8) procentowy stosunek liczby wylężonych piskląt do liczby jaj umieszczonych w komorze lęgowej;
- 9) liczbę zdrowych piskląt;
- 10) daty przeprowadzonych szczepień piskląt oraz rodzaj szczepionki użytej w tym celu;
- 11) miejsce przeznaczenia piskląt.

Kartę wylęgu drobiu prowadzi się oddzielnie dla jaj wylęgowych pochodzących z poszczególnych stad drobiu i przechowuje się przez 2 lata od dnia dokonania w niej wpisu.

Zgodnie z art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. — Prawo farmaceutyczne, jeżeli tkanki i produkty pochodzące od zwierząt są przeznaczone do spożycia przez ludzi, to właściciele tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za te zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentacji w formie ewidencji nabycia, posiadania i stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych oraz leczenia zwierząt, prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Szczegółowy zakres i sposób prowadzenia przez lekarzy weterynarii dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej z wykonywanych zabiegów leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych, jak również zakres i sposób prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt przez posiadacza zwierząt gospodarskich, a także tryb dokonywania wpisów w tej ewidencji przez lekarzy weterynarii leczących zwierzęta został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt i dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej.

Wymienione dokumenty lekarz weterynarii oraz posiadacz zwierzęcia przechowują przez okres 3 lat od dnia dokonania w nich ostatniego wpisu.

Wzór dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wzoru tej dokumentacji.

2.7. Dokumenty, w które zaopatruje się zwierzęta i jaja wylęgowe w handlu i obrocie

W handlu, jak również w obrocie, dokumenty są wystawiane zgodnie z:

- 1) rozporządzeniem Komisji (WE) 599/2004 z dnia 30 marca 2004 r. dotyczącym przyjęcia zharmonizowanego wzoru świadectwa i sprawozdania z kontroli związanych z wewnątrzwspólnotowym handlem zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 94 z 31.03.2004, str. 44; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 43, str. 354);
- 2) ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) ustawą z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej;
- 4) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych.

Obrót drobiem i produktami pochodzącymi z drobiu lub od drobiu odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami państwa trzeciego.

3. Szczegółowa analiza kosztów programu

3.1. Szczegółowa analiza kosztów programu¹⁾ na 2010 r.

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt (w złotych)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem* (w euro)	Finansowanie wspólnotowe
1. Badania						
1.1. Koszt badań laboratoryjnych	Badanie: liczba planowanych badań bakteriologicznych w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	20	30	600	141,99	tak
	Badanie: liczba planowanych badań w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	5	70	350	82,83	tak
1.2. Koszt pobierania próbek	Materiały + pobranie	20	10	200	47,33	nie
1.3. Inne koszty	Dojazd do gospodarstwa + dowóz próbek do laboratorium	20	160	3200	757,29	nie
2. Szczepienie lub leczenie	Program nie przewiduje	-	-	-	-	-
2.1. Zakup szczepionki	-	-	-	-	-	-
2.2. Koszt dystrybucji	-	-	-	-	-	-
2.3. Koszt podania	-	-	-	-	-	-
2.4. Koszt kontroli	-	-	-	-	-	-

3. Ubój									
3.1. Odszkodowanie za indyki i jaja	Odszkodowanie za stado zniszczone	2 stada liczące ok.5000 indyków	230000 / stado	460000	108 860,28				tak
	Odszkodowanie za zniszczone jaja wylęgowe	5 stad po ok. 5000 indyków	1 zł/ jajo x 25000	125000	29581,60				tak
3.2. Koszt transportu indyków do rzeźni lub zakładu przetwórczego	Transport jednego stada	3 stada	1600	4800	1135,93				nie
3.3. Koszt załadunku indyków	Załadunek jednego stada	3 stada	4500	13500	3194,81				nie
3.4. Koszty zniszczenia	Jaja wylęgowe	3 x 2000 kg	0,50 zł / kg	3000	709,96				nie
	Drób	60000 kg	0,50 zł / kg	30000	7099,58				nie
	Pasze	1 x 500 kg	0,50 zł/kg	250	59,16				nie
3.5. Strata w przypadku uboju	Odszkodowanie za indyki kierowane do rzeźni, pomniejszone o wartość rzeźną	3 stada	600000/ stado	1800000	425975,01				tak
3.6. Koszt obróbki produktów	-	-	-	-	-				-
4. Czyszczenie i odkażanie **)									
4.1. Koszt badania skuteczności odkażania	Badanie bakteriologiczne 4 puli próbek	5	400	2000	473,31				tak

4.2. Koszt dojazdu	Do gospodarstwa i do laboratorium	5	160	800	189,32	nie
4.3. Koszt pobrania próbek do badań skuteczności odkażania	Pobranie próbek	5	7	35	8,28	nie
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione w związku z realizacją programu)	Rzeczoznawcy	5	51	255	60,35	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Program nie przewiduje	-	-	-	-	-
7. Inne koszty	Odszkodowania za pasze	1 stado x500kg	1 zł/kg	500	118,33	-
OGÓLEM				2 444 490	578 495,36	

1) Nie wlicza się kosztów stałych. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości środków zaplanowanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2010.

*) Koszt programu obliczono wg kursu średniego euro z dnia 15 stycznia 2009 r. ogłoszonego przez NBP, który wynosił 4,2256 zł.

**) Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty są ponoszone przez właściciela.

3.2. Szczegółowa analiza kosztów programu¹⁾ na 2011 r.

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt (w złotych)	Suma ogółem (w złotych)	Finansowanie wspólnotowe
1. Badania					
1.1. Koszt badań laboratoryjnych	Badanie: liczba planowanych badań bakteriologicznych w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	25	40	1000	tak
1.2. Koszt pobierania próbek	Badanie: liczba planowanych badań w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	3	120	360	tak
1.3. Inne koszty	Materiały + pobranie	25	10	250	nie
	Dojazd do gospodarstwa + dowóz próbek do laboratorium	25	160	4000	nie
2. Szczepienie lub leczenie	Program nie przewiduje	-	-	-	-
2.1. Zakup szczepionki	-	-	-	-	-
2.2. Koszt dystrybucji	-	-	-	-	-
2.3. Koszt podania	-	-	-	-	-
2.4. Koszt kontroli	-	-	-	-	-
3. Ubój					

3.1. Odszkodowanie za indyki i jaja	Odszkodowanie za stado zniszczone	1 stado liczące ok. 5000 indyków	200000 / stado	200000	tak
	Odszkodowanie za zniszczone jaja wylęgowe	3 stada po ok. 5000 indyków	1 zł/ jajo x 25000	75000	tak
3.2. Koszt transportu indyków do rzeźni lub zakładu przetwórczego	Transport jednego stada	3 stada	1600	4800	nie
	Zaladunek jednego stada	3 stada	4500	13500	nie
3.4. Koszty zniszczenia	Jaja wylęgowe	3 x 2500 kg	0,50 zł / kg	3750	nie
	Drób	40000 kg	0,50 zł / kg	20000	nie
	Pasze	1 x 500 kg	0,50 zł/kg	250	nie
3.5. Strata w przypadku uboju	Odszkodowanie za indyki kierowane do rzeźni, pomniejszone o wartość rzeźną	2 stada	500000/ stado	1000000	tak
	-	-	-	-	-
4. Czyszczenie i odkażanie¹⁾					
4.1. Koszt badania skuteczności odkażania	Badanie bakteriologiczne 4 puli próbek	3	400	1200	tak

4.2. Koszt dojazdu	Do gospodarstwa i do laboratorium	3	160	480	nie
4.3. Koszt pobrania próbek do badań skuteczności odkażania	Pobranie próbek	3	7	21	nie
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione w związku z realizacją programu)	Rzeczoznawcy	3	51	153	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Program nie przewiduje	-	-	-	-
7. Inne koszty	Odszkodowania za pasze	1 stado	1 zł/kg	500	nie
OGÓŁEM				1 325 264	

1) Nie wlicza się kosztów stałych. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości środków zaplanowanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2011.

*) Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty są ponoszone przez właściciela.

3.3. Szczegółowa analiza kosztów programu¹⁾ na 2012 r.

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt (w złotych)	Suma ogółem (w złotych)	Finansowanie wspólnotowe
1. Badania					
1.1. Koszt badań laboratoryjnych	Badanie: liczba planowanych badań bakteriologicznych w ramach pobierania próbek przez powiatowego lekarza weterynarii	20	40	800	tak
	Badanie: liczba planowanych badań w kierunku określenia serotypu odpowiednich izolatów	2	120	240	tak
1.2. Koszt pobierania próbek	Materiały + pobranie	20	10	200	nie
1.3. Inne koszty	Dojazd do gospodarstwa + dowóz próbek do laboratorium	20	160	3200	nie
2. Szczepienie lub leczenie	Program nie przewiduje	-	-	-	-
2.1. Zakup szczepionki	-	-	-	-	-
2.2. Koszt dystrybucji	-	-	-	-	-
2.3. Koszt podania	-	-	-	-	-
2.4. Koszt kontroli	-	-	-	-	-
3. Ubój					

3.1. Odszkodowanie za indyki i jaja	Odszkodowanie za stado zniszczone	1 stado liczące ok. 5000 indyków	200000 / stado	200000	tak
	Odszkodowanie za zniszczone jaja wylęgowe	2 stada po ok. 5000 indyków	1 zł/ jajo x 25000	50000	tak
3.2. Koszt transportu indyków do rzeźni lub zakładu przetwórczego	Transport jednego stada	2 stada	1600	3200	nie
	Załadunek jednego stada	2 stada	4500	9000	nie
3.3. Koszt załadunku indyków	Jaja wylęgowe	2 x 2500 kg	0,50 zł / kg	2500	nie
		Drób	40000 kg	0,50 zł / kg	20000
3.4. Koszty zniszczenia	Odszkodowanie za indyki kierowane do rzeźni, pomniejszone o wartość rzeżną	1 stado	500000/ stado	500000	tak
		-	-	-	-
3.5. Strata w przypadku uboju	-	-	-	-	-
3.6. Koszt obróbki produktów	-	-	-	-	-
4. Czyszczenie i odkażanie^{*)}					
4.1. Koszt badania skuteczności odkażania	Badanie bakteriologiczne 4 puił próbek	2	400	800	tak
	Do gospodarstwa i do laboratorium	2	160	320	nie

4.3. Koszt pobrania próbek do badań skuteczności odkażania	Pobranie próbek	2	7	14	nie
5. Wynagrodzenia (osoby zatrudnione w związku z realizacją programu)	Rzeczoznawcy	2	51	102	nie
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Program nie przewiduje	-	-	-	-
7. Inne koszty	-	-	-	-	-
OGÓLEM				790 376	

1) Nie wlicza się kosztów stałych. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości środków zaplanowanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2012.

*) Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywaną zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty są ponoszone przez właściciela.